

Alarmerik ez, baina adi

Ez omen dago aztoratzeko arrazoirik, baina arreta galtzerik ere ez. Herri euskaldunenetan ere gaztelania bere bidea egiten ari da. Gipuzkoako Tolosaldeko Asteasu, Alegia, Amezketa eta Berastegi dira horren adibide. Alegiako nondik norakoez aritu zaigu Mikel Alkorta herritar hizkuntzalaria.

| ONINTZA IRURETA AZKUNE |

XABIER BENGOETXEAK Tolosaldeko eskualdeko lau herri-arnasgune aztertuak ditu, *Arnasguneak, Ezagu-garriak*. Zenbait arnasgunereren egoeraren behaketa lanean bilduak. Asteasu, Alegia, Amezketa eta Berastegiko datu demografikoak, soziolinguistikoak eta bestelakoak ikertu ditu eta atera duen ondorioaren arabera, arnasguneak indartsu daude eta ez dago alarma sortzeko arrazoirik. Alabaina, arnasguneetan errepikatu ohi diren joerak ageri dira lau herriotan ere: euskaldun kopuruak, gutxi bada ere, behera egin du; jatorrizko hizkuntza euskara dutenen kopuruak behera egin du; eta etxean euskara hutsez aritzen direnen kopuruak ere behera egin du. Besteak beste, euskaldunak etxean ari dira euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten, eta kalean euskarari gehiago eusten diote. Bengoetxearen ikerketa lanaren ondorio nagusiak dira horiek. Ondoko orrialdean, *Tolosaldeko Atariak* Mikel Artola alegiarrari egindako elkarrizketa duzue. Filologia ikasketak egindako herritarrak aitortzen du euskararen arnasgune izatearen kontzientzia gutxi dutela herrian, eta halako herri euskaldunenetan erabat euskaraz bizi direla esaten bada ere, ez dela guztiz egia.

DANI BLANCO

Herri bizian ala lotarako herrian bizi, ez du berdin eragiten hiztunengan. Argazkian, Asteasuko etxe saila.

Lurralde antolaketaren eragina

Herri txikietan aldaketa txikiek ere eragin handia izan dezakete. Asteasun kolpera etxe saila egiten bada gerta liteke biztanle berri gehienak euskara hiztunak ez izatea, edo gerta liteke etorri berriekin ez euskaraz ez gaztelaniaz egitea, urbanizazio berria ondo hesituta dagoelako eta etorri berriek herriko bizitzan parte hartzeko asmorik ez daukatelako. Hots, lurralde antolamenduak eragina duela hizkuntzen erabileran, nahiz eta ez den

inondik ere faktore bakarra.

Gai horri buruz hausnarketa egiteko hain zuzen, 2014ko urtarrilean antolatu zuten Gipuzkoako Foru Aldundiak, UEMAk eta Kontseiluak UEUren lankidetzarekin, *Lurraldea eta Hizkuntza I. jardunaldia*. Jarraipena izango du hasitakoak eta otsailaren 5ean eta 6an, Donostian, bigarren jardunaldiak egingo dituzte lurralde antolakuntzan hizkuntza irizpideak txertatzeko erronka eta tresna zehatzei buruz. ■

Babeslea: Hondarribiko Udala

Hondarribiko Udala

Mikel Artola, alegiarra

«Gizartean indarrean dagoen joera orokorra herri txikietara ere zabaldu egiten da»

| AINHOA OIARTZABAL |

Iturria: Tolosaldeko Ataria

MIKEL ARTOLA Alegian jaio zen duela 24 urte, eta egun, bertan bizi da. Euskal filologian lizentziatua, soziolinguistikako masterreko ikasle da orain. Bertsozale Elkartearen kidea ere bada, eta bertan ari da lanean. Hizkuntzarekin eta haren egoerarekin arduratuta, Alegia bezalako herri euskaldunek duten arduraz gogoeta egin beharra dagoela dio.

Alegia Tolosaldeko euskararen arnaguneetako bat da. Hala bizi al duzue zuek?

Beti bizi izan gara euskaraz hemen. Umetatik, ni eta nire adineko jendea euskaraz aritu gara eskolan, eskolaz kanpoko ekintzetan, lagunartean, familian,... baina ez dakit arnagunea izatearen kontzientziarik ote dugun. Nik esango nuke ez dugula asko hausnartu Alegiak euskararentzako duen garrantziari buruz. Natural bizi dugu euskaraz bizitzea.

Belaunaldiz belaunaldi natural transmititu dela euskara...

Zortea izan dugu, euskara gehien erabiltzen denetarikozonaldea da gurea. Natural transmititu da hizkuntza, gazteen artean mantendu egin da, eta alde horretatik ez dugu arazorik izan. Kontua da, ordea, orain, gauzak estutzen hasi direla, dirudienez. Hau da, orain ari gara konturatzen arnagune izatearen kontzientzia hartu behar dugula.

Non, zertan ikusten duzu aldaketa hori?

Nik 24 urte ditut eta zaila da aldaketa handirik ikustea baina Xabier Bengoetxeak duela gutxi egin zuen azterketaren arabera, joera ez da ona.

Bestalde, ikusten duzu herrian zenbait tabernatan zerbitzaria ez dela euskalduna, edo kultura kontsumitzeko garaian erdaraz egiten dela asko. *Tolosaldeko Atariaren* harpidedun gutxi gara, *Berria* ez duzu ikusiko taberna guztietan... Nahiz eta euskaraz bizi jendearen ehuneko handi bat, ez da erabat erreala. Bengoetxearen azterketaren arabera, geroz eta erdara gehiago entzuten da, eta etxetan ere bai.

Zaila da hori neurtzea, baina ikusten duzu nola guraso batzuek elkarren artean erdaraz egiten duten, nahiz eta gero umeari euskaraz egin. Haurrak ere entzuten dituzu elkarrekin erdaraz hizketan, eta seguruenik lehen ere gertatzen zen, baina, beraz, ez da egia denok euskaraz bizi garela. Joera aintzat hartu eta kontzientzia hartzen hasi beharko genuke.

TOLOSALDEKO ATARIA

ALEGIAKO UDALA

Argazkian, alegiarrak herriko jaietan, 2013an.

Zergatik joera hori?

Zaila da jakiten, baina etxeraino sartu zaigu. Lehen herri handiagotan ikusten genituen joerak hemen gertatuko zirenik ez genuen usteko, baina gu ez gara mundutik aparte bizi. Hala, sartuta daukagu gaztelera, gure buruan eta gure barruan. Eta bizimodu mota batek, etxean gelditzeko bizimoduak, bihur ditzake herriak lotarako bakarrik, eta ondorioz, gizartean indarrean dagoen joera orokorra herri txikietara ere zabaldu egiten da.

Izan ere, azken urteetan ez da izugarritzko atzerapausorik eman, baina Jon Sarasuak esaten zuen bezala, kontua ez da botila bete dagoen edo ez, baizik eta botilak zuloa duela, eta erabat betetzen aritu behar da, ez bada hustuko. Beraz, eta joerak ez direnez onak, herri mailan kontzientzia hartu eta estrategia bat egin bat behar da naturalki datorren joera horri aurre egiteko. Epe laburrean diagnostikoko on bat egin nahi dugu, helburuak jarri, eta pixkana-pixkana hori lortzeko ekintzak egin.

